

Apstiprināti valsts vienotā jurista
profesionālās kvalifikācijas eksāmena
komisijas priekšsēdētājas un
priekšsēdētāja vietnieku apspriedē
2023. gada 26.–31. oktobrī (prot. Nr. 1-
9.1/9)

JAUTĀJUMU VEIDOŠANAS UN VĒRTĒŠANAS PRINCIPI

JAUTĀJUMU VEIDOŠANA

Anotācijas:

- ir konkrētu pamatjēdzienu un būtiskāko tematu kopums, kas jāpārvalda katram juristam un kas atbilst jurista profesijas standartam;
- ir stabils pamats, ko studējošie un augstskolas var izmantot gadu no gada, gatavojoties kvalifikācijas eksāmenam. Tās netiek mainītas uz katru eksāmenu;
- temats anotācijā formulējams vispārīgi, tomēr tā, lai students varētu precīzi izprast, kādas apakštēmas jāapgūst un kāds varētu būt eksāmena jautājumu tvērums;
- jautājumi ir sasaistīti ar anotācijām un izriet no to ietvara.

Jautājumu mērķis un saturs:

- pārbaudīt studenta izpratni un zināšanas, ne tehnisku atmiņu (piemēram, jāizvairās no nepieciešamības lūgt studentam sniegt izsmeļošu sīku elementu uzskaitījumu, sniegt precīzas terminu definīcijas);
- jautājumiem jābūt atvērtiem un jāprasa studentiem izskaidrot, salīdzināt, analizēt vai kritiski domāt. Tas ļaus studentiem demonstrēt gan pamatjēdzienu zināšanas, gan arī padziļinātas zināšanas un plašāku izpratni. Vienlaikus jautājumam nevajadzētu būt pārāk plašam;
- eksāmenā nevajadzētu būt padziļinātiem jautājumiem šauras specializācijas tēmās. Tie var būt kā jautājuma papildu daļa, bet ne viss jautājums;
- sagaidāmajai jautājuma atbildei jābūt atbilstošai vispāratzītām tiesību zinātnes un prakses atziņām, nevis atkarīgai no kāda konkrēta viedokļa;
- jautājumiem ir jāatbilst aktuālajām darba tirgus prasībām, lai nodrošinātu, ka studējošie ir sagatavoti darbam jurista profesijā.

Jautājuma struktūra:

- jautājuma struktūra ir hierarhiska. Jautājums ir kā virsraksts, un komponentes ir kā apakšvirsraksti;
- komponentes formulē kā aicinājumu studentam "raksturot", "izskaidrot", "nosaukt", "paskaidrot", "izklāstīt" un tml.;
- komponentes norāda atbildes robežas, un tās ir savstarpēji saistītas, bet nepārklājas;
- komponentē iekļautajam (-iem) jautājumam(-iem) jābūt saistītam(-iem) ar jautājuma virsrakstu un jāiekļaujas tā robežās;

- komponentes pārbauda pamatzināšanu, sarežģītāku un padziļinātāku zināšanu izpratni viena jautājuma ietvaros. Viena komponente var ietvert citas jomas aspektus.

Jautājuma apjoms un formulējums:

- atbildams 30 minūtēs (vidēji 10 minūtes atbildei uz katru komponenti vai atkarībā no komponentu formulējuma);
- skaidri un nepārprotami formulēts, ar skaidri definētu sagaidāmās atbildes apjomu, izvairoties no jautājuma interpretācijas iespējām;
- ja atbildes vērtējums ir atkarīgs no uzskaitījuma (no tā vajadzētu iespējami izvairīties), norāda minimāli nepieciešamo uzskaitījuma elementu (kritēriju, pazīmju, piemēru un tml.) skaitu.

VĒRTĒŠANA

Vienota vērtēšanas skala visās jomās:

- katrai komponentei nosaka maksimāli iegūstamo punktu skaitu (ieteicams: 3 punkti par katru komponenti un 1 punkts par izcilību vai cits sadalījums, piemēram, 3, 3 un 4 punkti – atkarībā no sagaidāmās atbildes), kā arī ieteicams pie katras komponentes norādīt par atbildi iegūstamo punktu skaitu, lai studējošais var plānot atbildes sniegšanas kārtību un laiku;
- Punktu par izcilību piešķir, ja students pretendē uz augstāko iespējamo vērtējumu, par papildu piemēru, atsauci uz tiesu praksi, padziļinātu analīzi un tml., to skaidri norādot jautājumā.

Atbildi vērtē kopumā:

- katru komponenti vērtē atsevišķi, taču jāņem vērā, ka atbildes uz dažādām komponentēm varētu būt savstarpēji saistītas. Vērtētājam ir jāfiksē, vai atbilde uz komponenti ir ietverta atbildē kopumā;
- ņemot vērā Jurista profesijas standarta prasības par valsts valodas lietošanas prasmēm un atbilstošas profesionālās terminoloģijas pārzināšanu, vērtē arī studējošā prasmi skaidri un strukturēti (loģiski secīgi) izteikt un formulēt domu, kā arī ievērot minimālās gramatikas prasības. Neskaidri vai haotiski formulētas atbildes gadījumā vērtējums var tikt samazināts.

Četru acu princips:

- uz robežas nesekmīga (divi vai trīs punkti), izcila (10 punkti) un šaubīga vērtējuma gadījumā studenta atbildi vērtē vismaz divi komisijas locekļi, no kuriem viens ir pamata vērtētājs, otrs – pārskata. Ja abu vērtētāju viedoklis atšķiras, ieteicams abiem vērtētājiem pārrunāt, un, ja arī šādi nevar vienoties – pārskatīt trešajam vērtētājam. Nesekmīga (0 vai 1 punkts) vērtējuma gadījumā šāda kārtība ir vēlama.

Vērtējuma pamatojums:

- ja kopējais vērtējums par atbildi uz jautājumu ir zemāks par 4 punktiem, komentārā obligāti raksta pamatojumu;

- pamatojums ir objektīvs un balstās uz konkrētiem argumentiem (vērtē atbildi, ne studentu). Tajā norāda, kas no atbildes neatbilst vērtēšanas vadlīnijām. Nav pieļaujami vispārīgi paziņojumi par studenta zināšanu līmeni.
- pamatojums ir profesionāls un cieņpilns. Tajā jāizvairās no frāzēm, kas varētu tikt uztvertas kā aizskarošas vai necienīgas.

APSTRĪDĒŠANAS IESNIEGUMU IZSKATĪŠANAS PRINCIPI

Jomas zinātāja klātbūtne:

- apelācijas komisijas sastāvā vienmēr ir vismaz viens attiecīgās jomas speciālists.

Apelācija nav otrā iespēja:

- būtu jāizvairās no situācijām, kad vērtējums tiek paaugstināts tikai tāpēc, ka "labi ieskatoties, atbildi var atrast" vai "studējošais norāda, ka viņam pietrūkst viens punkts līdz sekmīgam vērtējumam";
- vērtējums tiek grozīts, ja apelācijas komisija secina, ka sākotnējais vērtējums ir nepareizs.

Apelācijā vadās no vadlīnijām:

- apelācijas komisija vērtējumu nosaka, rūpīgi izvērtējot darbu atbilstoši vērtēšanas vadlīnijām, tā, it kā darbs tiktu vērtēts no jauna.

Iesnieguma forma:

- Tieslietu ministrija sagatavo apstrīdēšanas iesnieguma veidlapu, kas tiek publicēta e-vidē, Tieslietu ministrijas tīmekļvietnē, kā arī tiek nosūtīta augstskolām. Veidlapa paredz, ka studentam jānorāda apstrīdētais vērtējums un attiecīgais jautājums (komponente) un pamatojums apstrīdēšanai;
- studenta apstrīdēšanas iesniegums tiek pieņemts izskatīšanai, neraugoties uz to, vai tas sagatavots uz veidlapas vai brīvā formā.